

SODEV
SOSYAL DEMOKRASİ VAKFI

İPA
İstanbul
Planlama
Ajansı

**Sİ
FİR
AYRIM
CILIK**

TÜRKİYE'DE ROMAN TOPLULUKLARI VE YOKSULLUK ARAŞTIRMASI RAPORU

30.11.2021

Araştırmaya Genel Bakış

Türkiye'de Roman Toplulukları ve Yoksulluk Araştırması Raporu 30.12.2021

1. Profil	Sayfa 04
2. Memnuniyet & Mutluluk Düzeyi	Sayfa 08
3. Hane	Sayfa 16
4. Pandemi Dönemi	Sayfa 36
5. Çocuklar	Sayfa 43
6. Ayrımcılık	Sayfa 53
7. Belediye Hizmetleri	Sayfa 57
8. Beklentiler	Sayfa 68

SODEV
SOSYAL DEMOKRASİ VAKFI

İPA İstanbul
Planlama
Ajansı

SIFIR
AYRIM
CILIK

Metodoloji

Araştırma; İstanbul Planlama Ajansı, Sosyal Demokrasi Vakfı ve Sıfır Ayrımcılık Derneği katkılarıyla Panaliz Araştırma tarafından yürütülmüştür.

Zamanlama	: 16 – 23 Kasım 2021
Veri toplama yöntemi	: CAPI (Bilgisayar Destekli Yüz Yüze Anket)
Örneklem	: %95 güven aralığında %4 hata payı ile 600 görüşme
Hedef Kitle	: (Romlar, Domlar, Lomlar, Abdallar)
Araştırmanın yürütüldüğü şehirler	: Adana, Artvin, Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul
Ortalama görüşme süresi	: 25 dakika

SODEV
SOSYAL DEMOKRASİ VAKFI

İPA
İstanbul
Planlama
Ajansı

SIFIR
AYRIM
CILIK

Profil

1

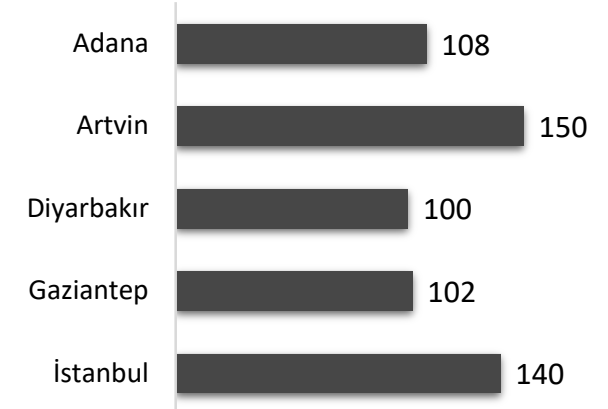
Bölge ve Alt Grup Dağılımı %

	Alt Grupların Yüzdesi	Örneklem
Adana		
Dom	20%	20
Rom	20%	36
Abdal	60%	52
Artvin		
Lom	100%	150
Diyarbakır		
Dom	100%	100
Gaziantep		
Abdal	80%	72
Dom	20%	30
İstanbul		
Rom	60%	114
Abdal	30%	26

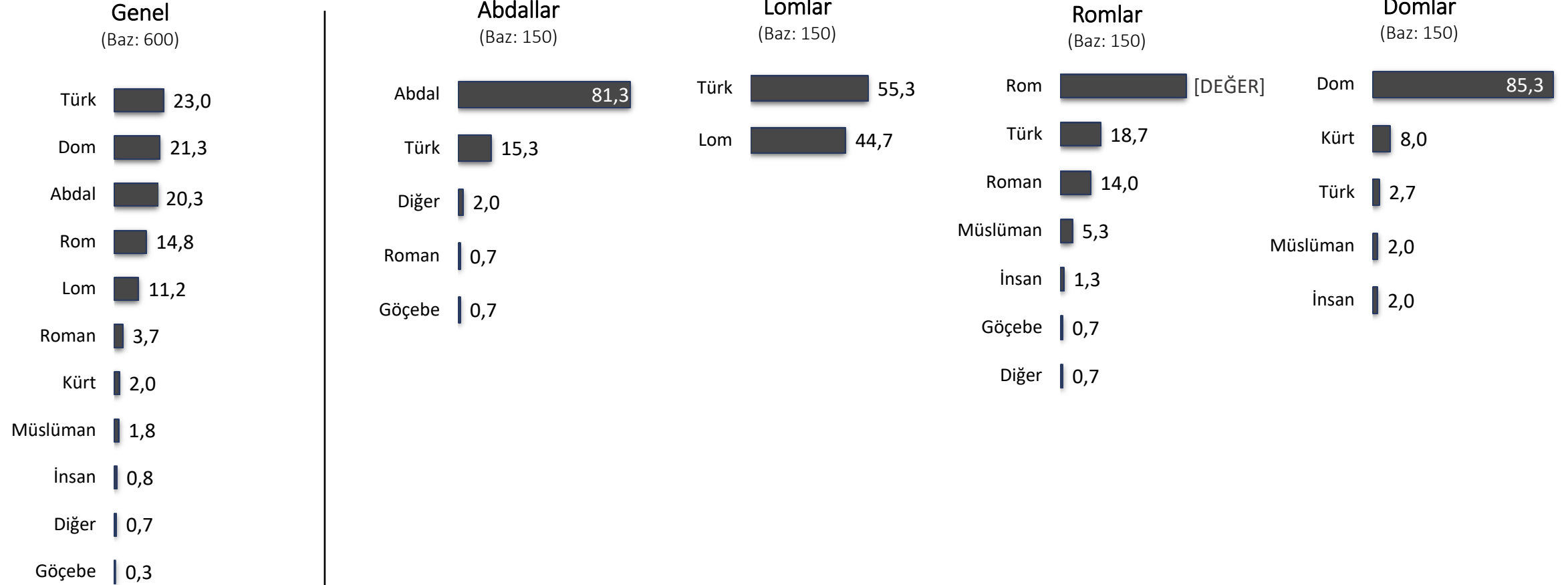
Alt Grup Katılımcı Sayısı

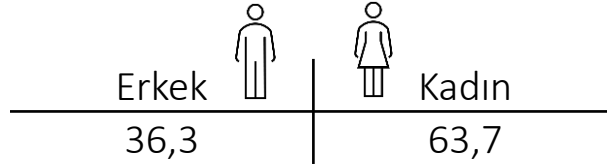
İl Bazlı Katılımcı Sayısı

Kendinizi nasıl tanımlarsınız? % «Alt Grup Bazında»

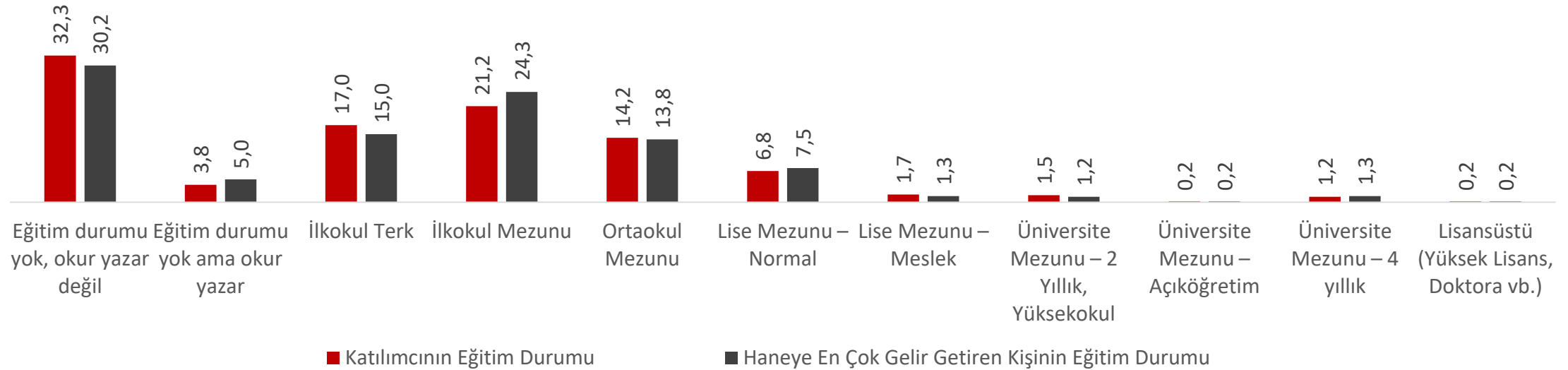
Cinsiyet Dağılımı %

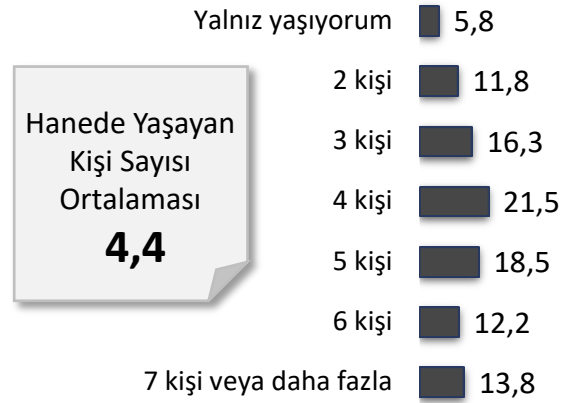
Yaş Dağılımı %

	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 yaş ve üzeri
Araştırma	13,0	27,7	22,3	18,7	10,5	7,8
Türkiye Geneli	9,8	22,8	22,5	18,1	13,8	13,0

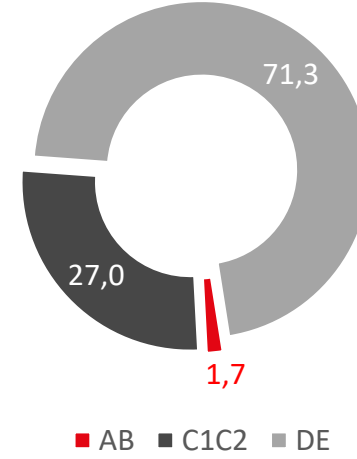
Eğitim Durumu Dağılımı %

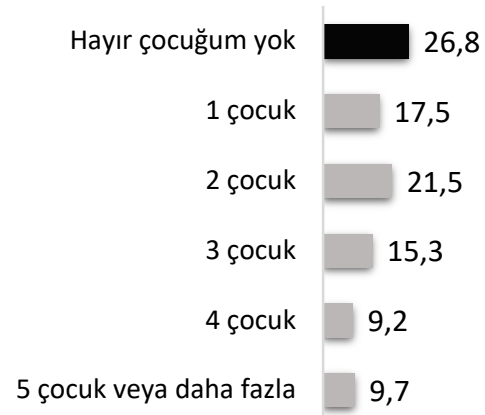
Hanede Yaşayan Kişi Sayısı %

Sosyoekonomik Statü %

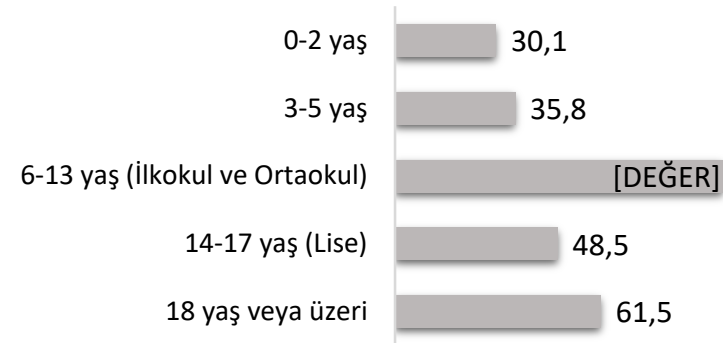

0-24 Yaş Arası Çocuk Sahipliği %

Çocuk Yaşı %

(Baz: 439)

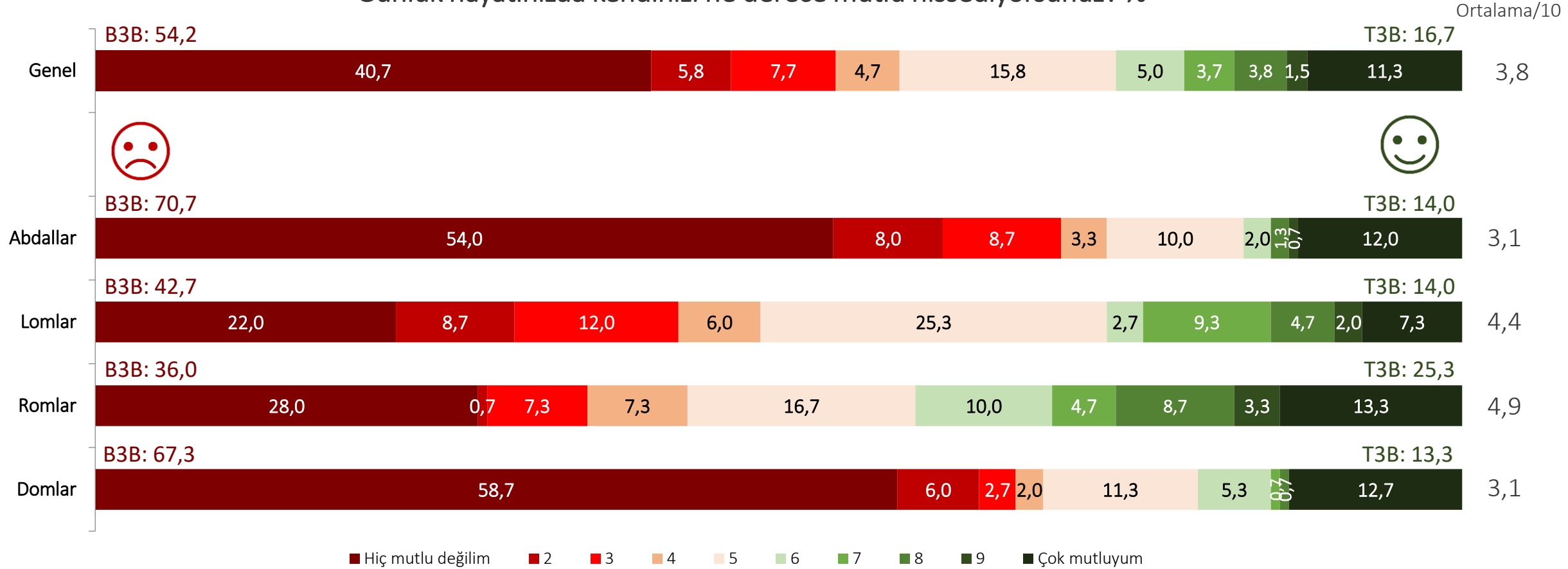

2

Memnuniyet &
Mutluluk Düzeyi

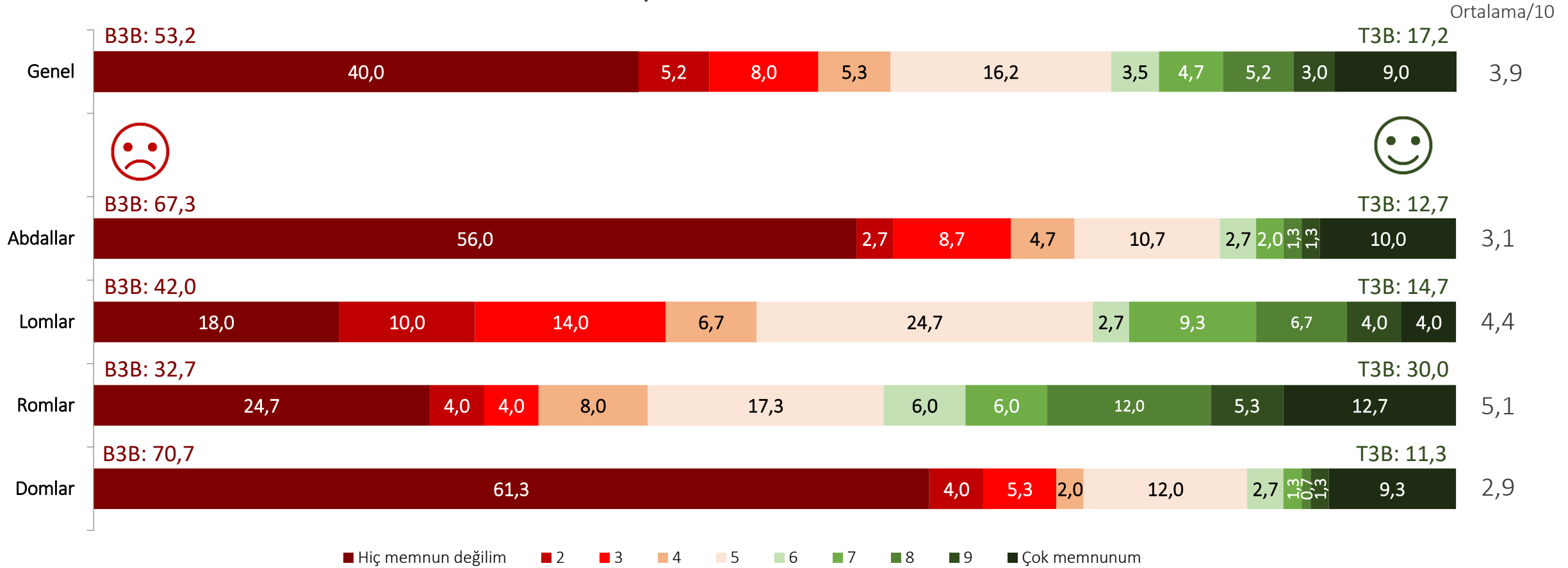
Mutluluk

Günlük hayatınızda kendinizi ne derece mutlu hissediyorsunuz? %

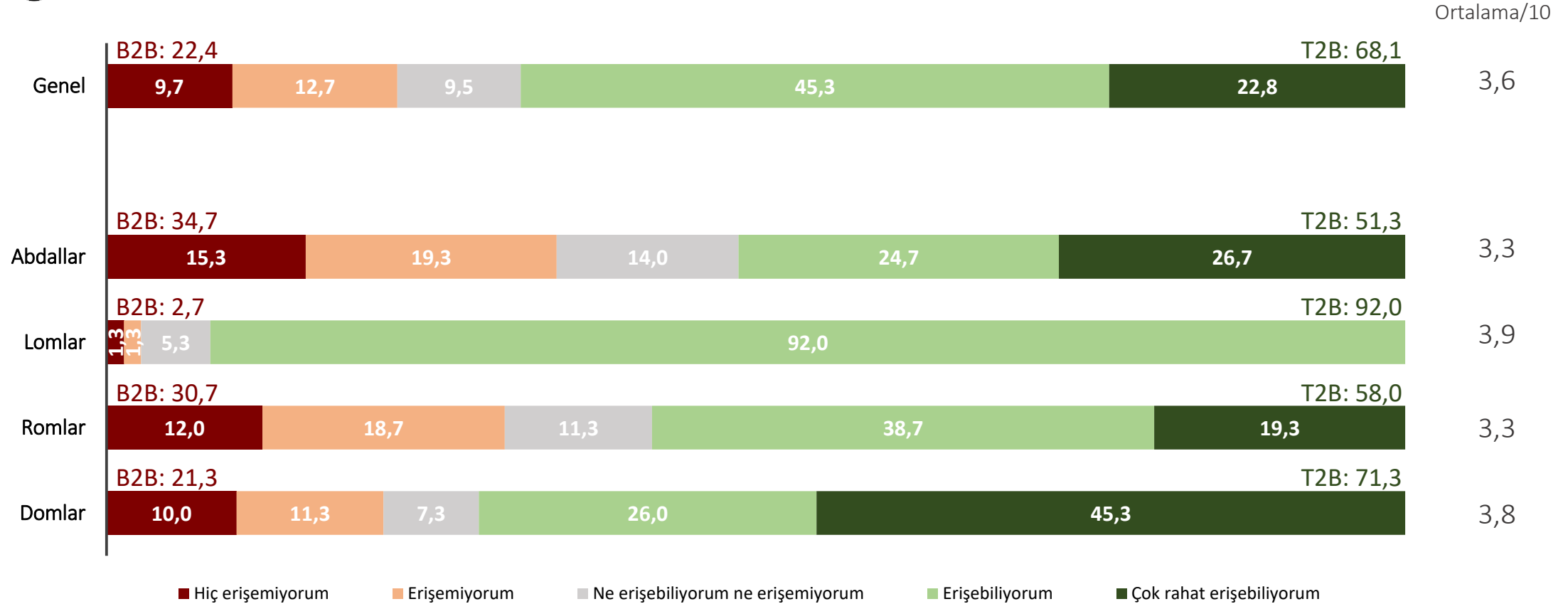
Memnuniyet

Genel olarak hayatınızdan ne derece memnunsunuz? %

Sağlık ile ilgili herhangi bir sorun yaşadığınızda sağlık hizmetlerine erişim konusunda sorun yaşıyor musunuz? %

Yaşam Süresi

	Ortalama Yaşam Süresi	Kadın Ortalama Yaşam Süresi	Erkek Ortalama Yaşam Süresi
Roman Toplulukları (Araştırma sonucudur.)	68,5 yıl	70,5 yıl	66,7 yıl
Türkiye Geneli (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Hayat Tabloları, 2017-2019" istatistikleri kaynak alınmıştır.)	78,6 yıl	81,3 yıl	75,9 yıl
Fark (Roman toplulukları ortalaması - Türkiye geneli ortalaması)	-10,1 yıl	-10,8 yıl	-9,2 yıl

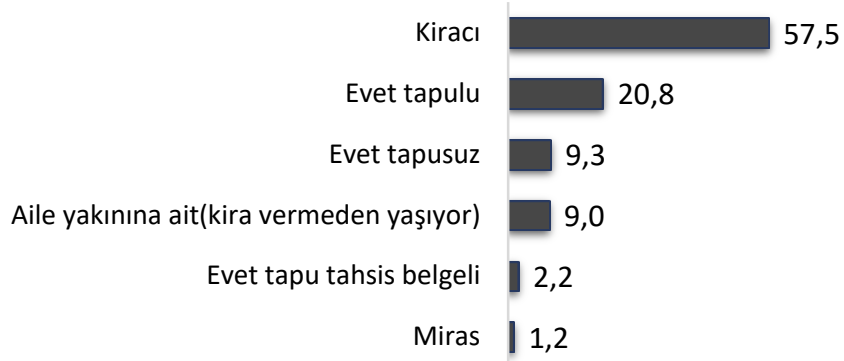
Roman Toplulukları (Araştırma sonucudur.)	Türkiye Geneli 1990 (“Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) 2006 Ülkeler Raporu” kaynak alınmıştır.)	Türkiye Geneli 2020 (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "Hayat Tabloları, 2017-2019" istatistikleri kaynak alınmıştır.)
68,5 yıl	67,9 yıl	78,6 yıl

Hane

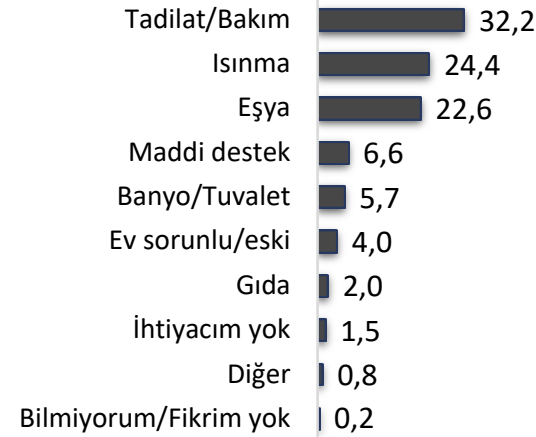
56
3

Hane Durumu

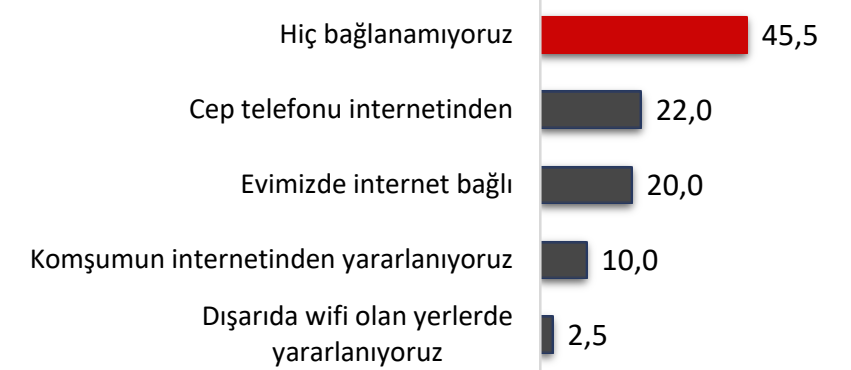
İkamet ettiğiniz ev size mi aittir? %

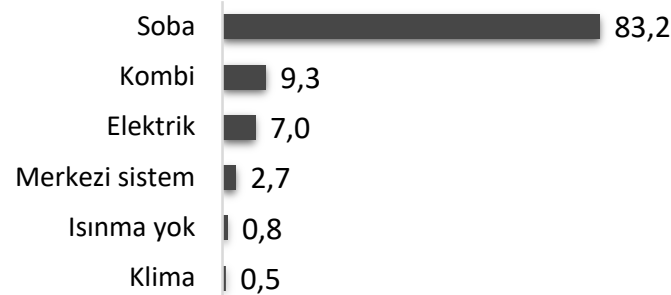
Evinizin en büyük ihtiyacı nedir? %

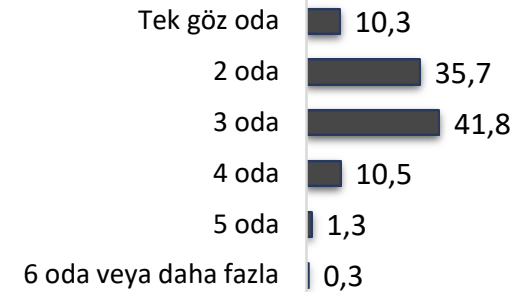
İnternete nasıl bağlanıyorsunuz? %

Evinizin ısınma türü nedir? %

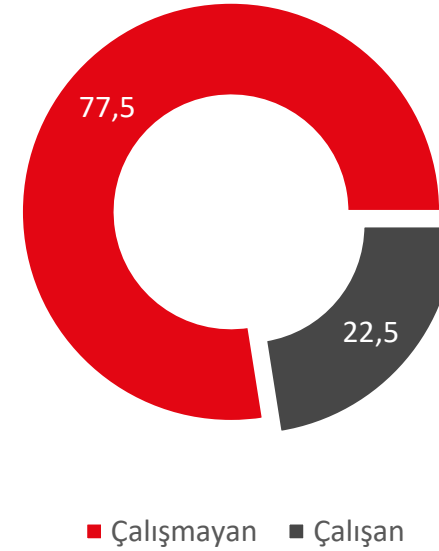
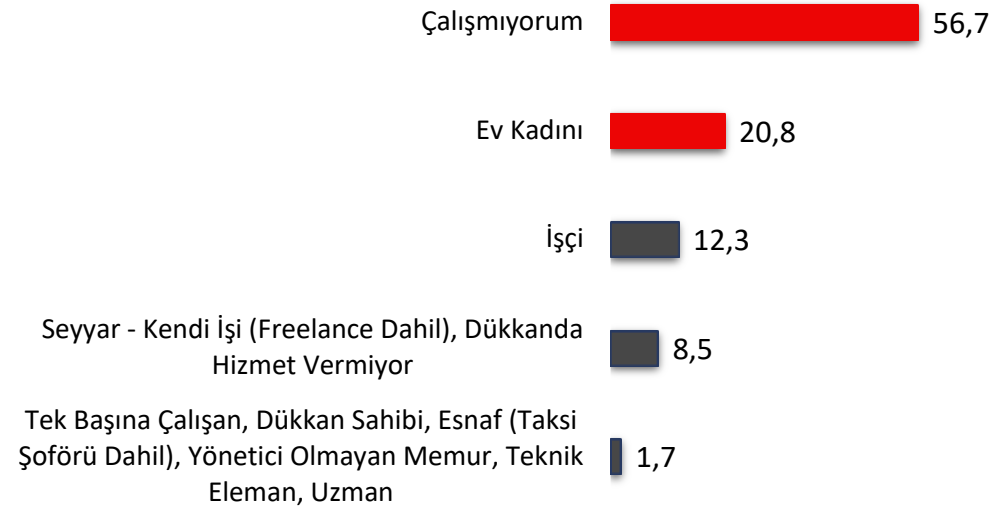

Haneniz salon dahil kaç odadan oluşmaktadır? %

Meslek Seçimi

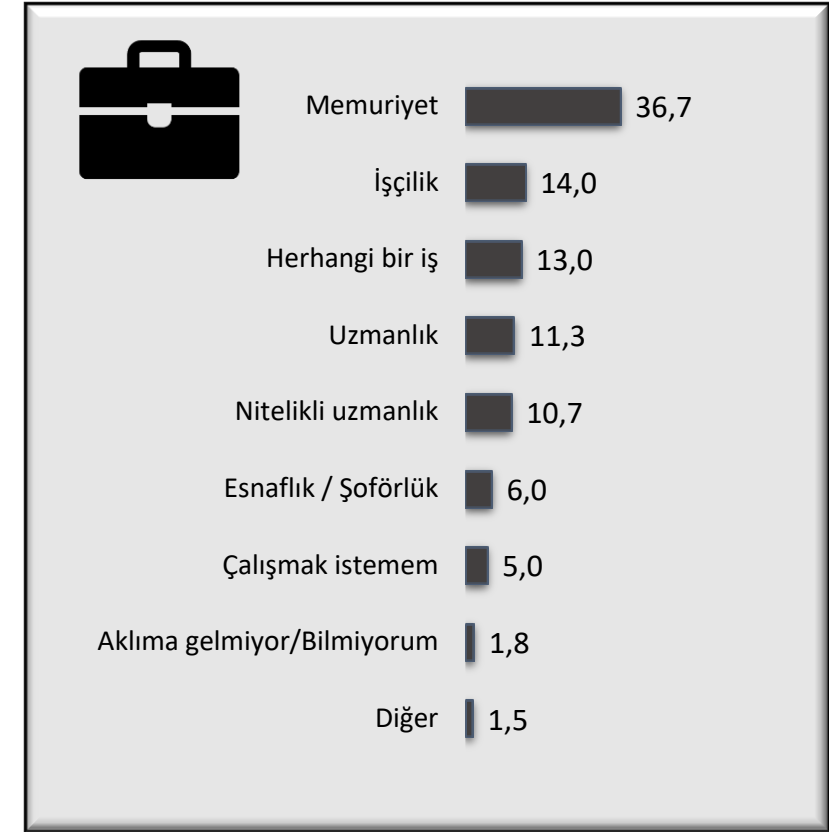
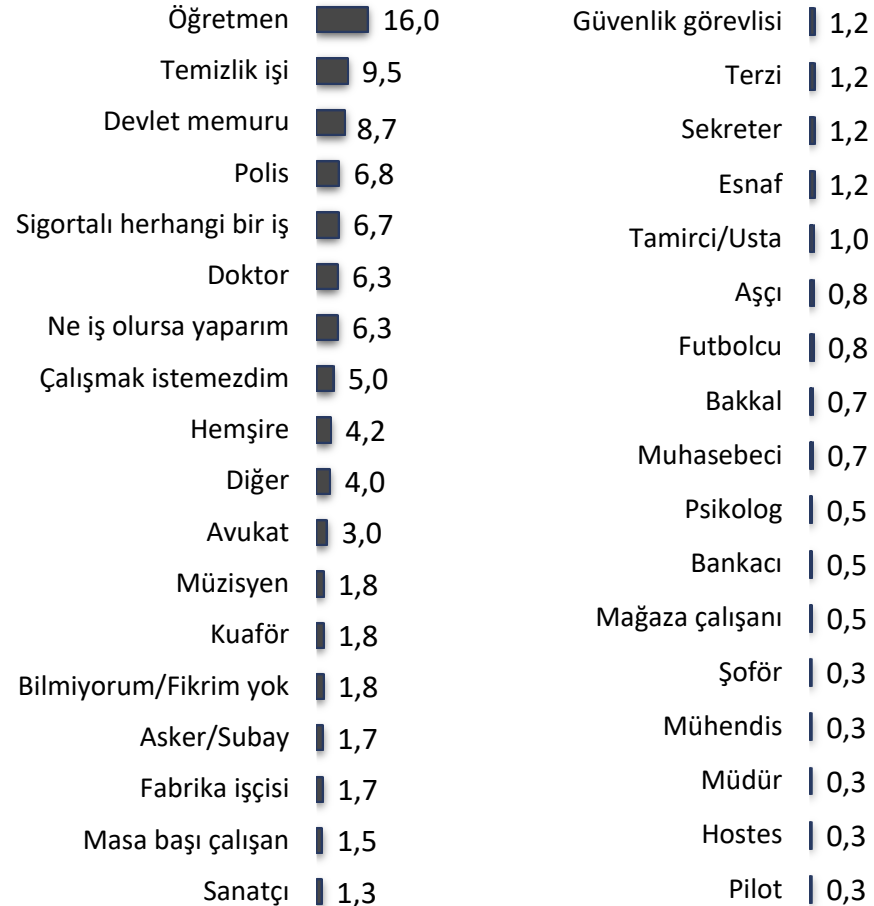
Mevcut Çalışma Durumu %

Meslek Seçimi

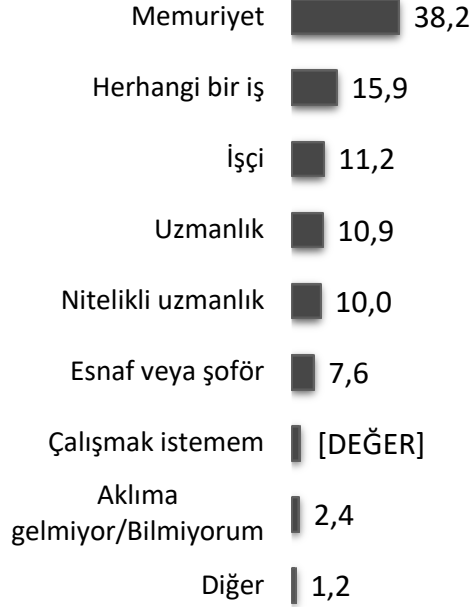
Seçme hakkınız olsa ne iş yapmak isterdiniz? %

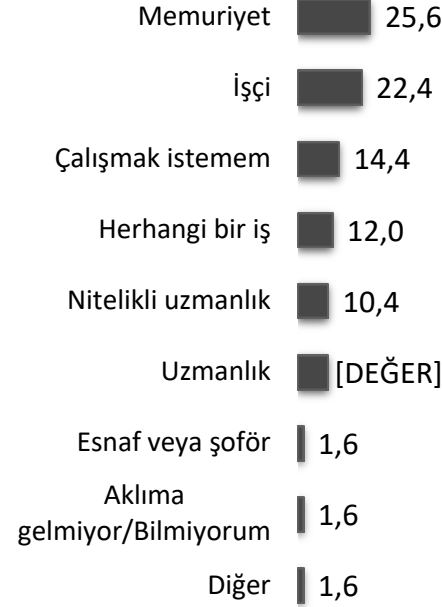
Meslek Seçimi

Seçme hakkınız olsa ne iş yapmak isterdiniz? %

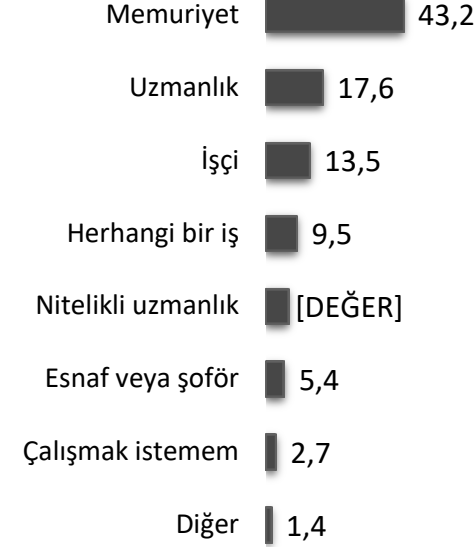
Çalışmayanlar % (Baz: 340)

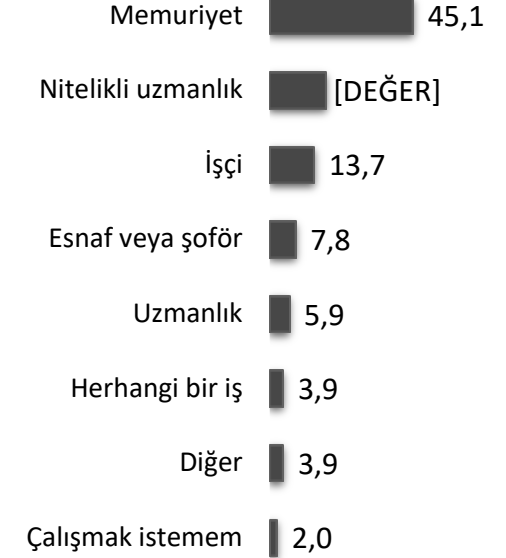
Ev Kadını % (Baz: 125)

İşçi % (Baz: 74)

Seyyar, Kendi İş, Dükkan Hizmet Vermiyor % (Baz: 51)

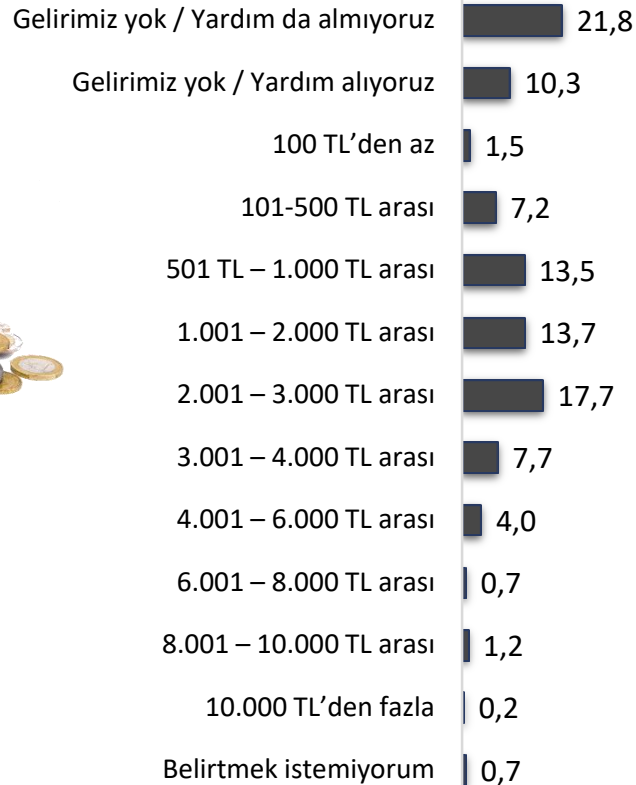

Hane Ekonomisi

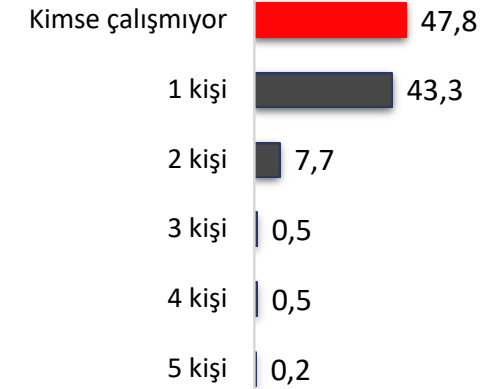
Aylık eve gelen toplam gelir ne kadardır? %

Aylık Ortalama Hane Halkı Geliri 1.416 TL

Ortalama Kişi Başı Aylık Gelir 429 TL

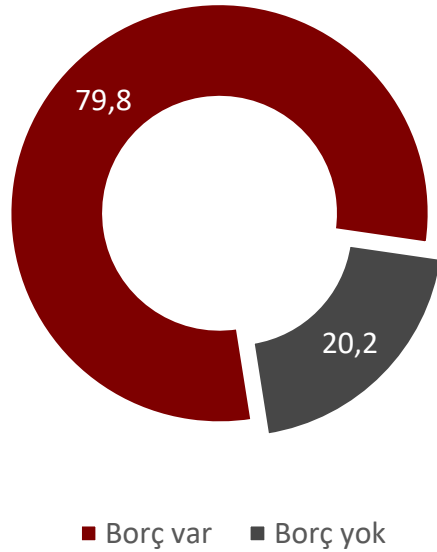
Hanenizde kaç kişi çalışıyor? %

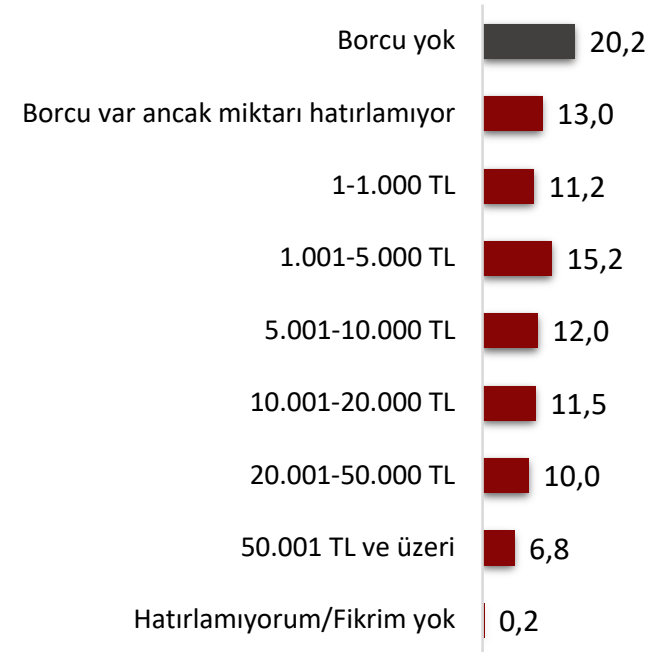
Hanede Çalışan
Kişi Sayısı
Ortalaması
0,6

Borçluluk

Hanenizin herhangi bir borcu (Birinden borç alma, kredi borcu vb.) bulunuyor mu? %

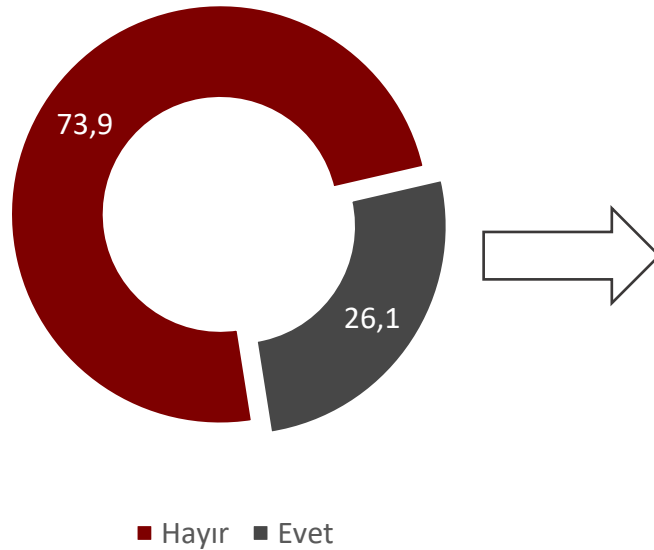
Toplamda ne kadar borcunuz bulunmaktadır? %

Hane Ekonomisi

Son bir ayda gelir getiren bir işte
çalıştınız mı? %

(Ev kadınları dahil değildir.)

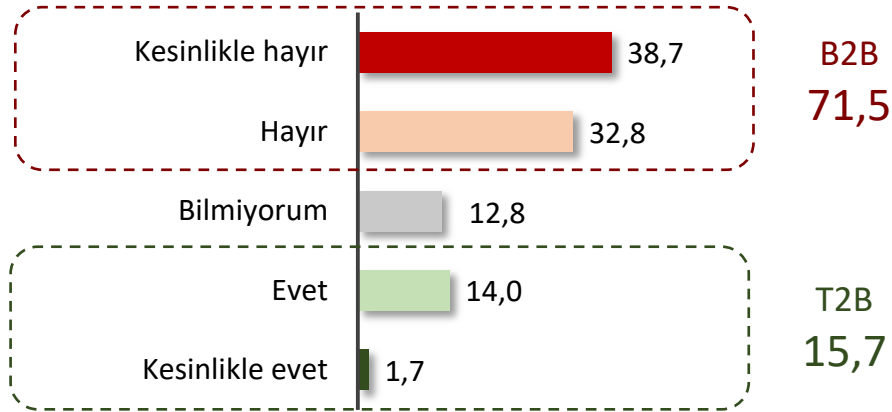
Ne işte çalıştınız? %

(Baz: 124)

Emeklilik & Sosyal Güvence

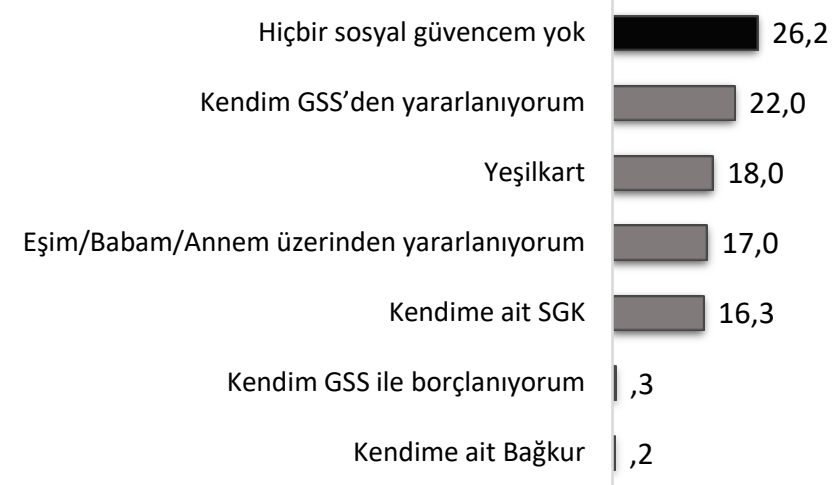
Emekli olabileceğinizi düşünüyor musunuz? %

Genel
Ortalama/5
2,1

B2B: Kesinlikle hayır ve hayır yanıtlarının oranı
T2B: Kesinlikle evet ve evet yanıtlarının oranı

Şu anda sosyal güvenceniz var mıdır?
Var ise nedir? %

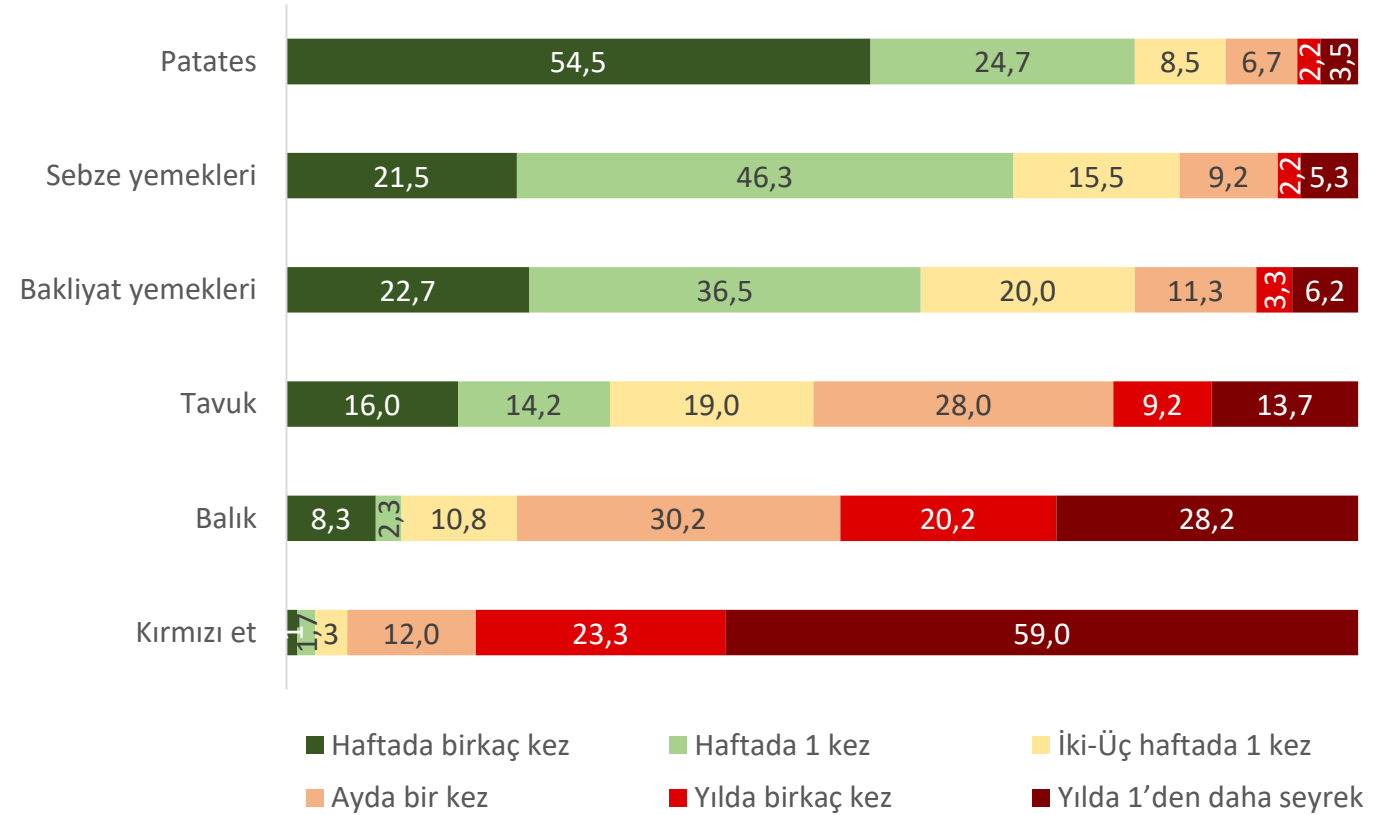

Yeme Alışkanlıkları

Evinizde en çok yapılan yemek nedir? %

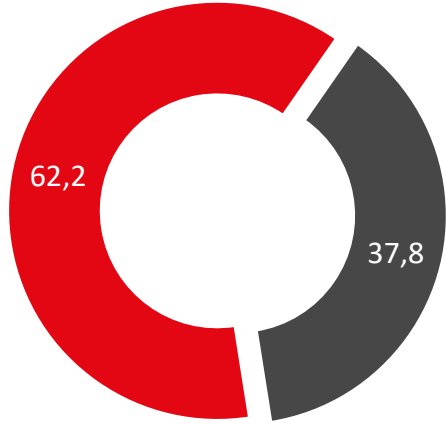

Sayacağım gıda ürünlerini ne sıklıkta bir tüketiyorsunuz? %

Sosyal Yardımlar

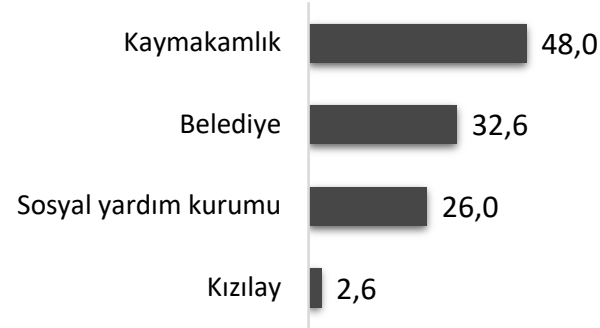
Kamu veya özel kurum veya kuruluşlardan sosyal yardım alıyorsunuz musunuz? %

■ Hayır ■ Evet

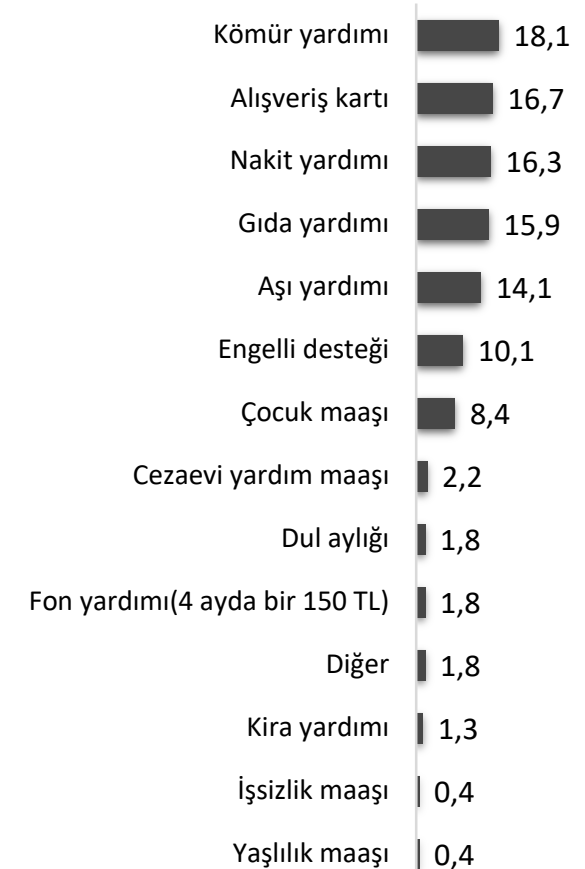
Hangi kurum veya kuruluşlardan sosyal yardım alıyorsunuz? %

(Baz: 227)

Bu kurum veya kuruluşlardan ne yardımı alıyorsunuz? %

(Baz: 227)

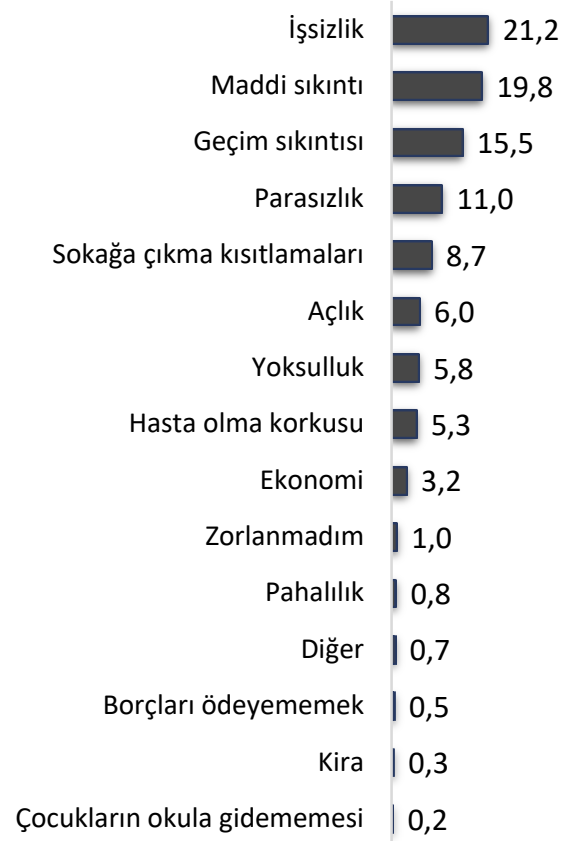

4

Pandemi
Dönemi

Pandemide İşsizlik

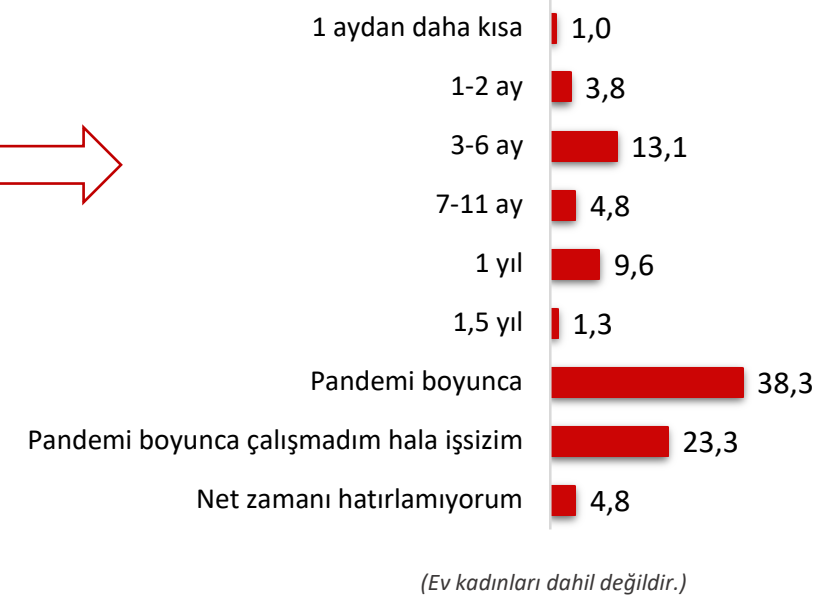
Pandemi döneminde sizi en çok ne zorladı? %

Pandemi döneminde işsiz kaldınız mı? %

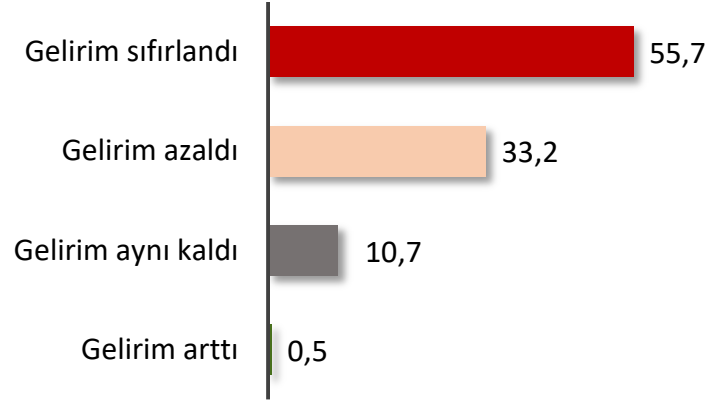

Ne kadar süre işsiz kaldınız? %

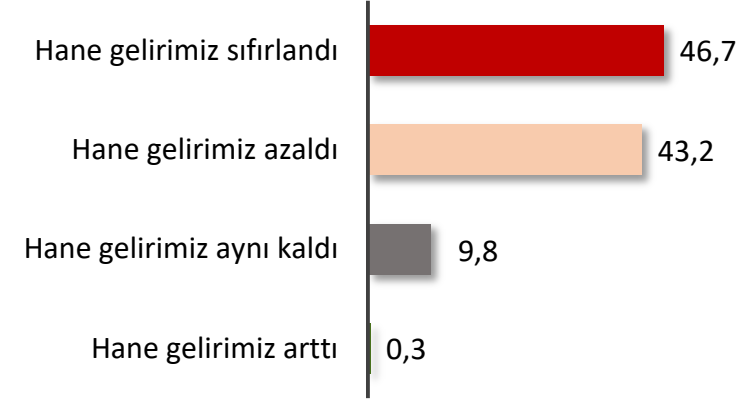

Pandeminin Gelire Etkisi

Pandemi döneminde kişisel gelirinizde nasıl bir değişim oldu? %

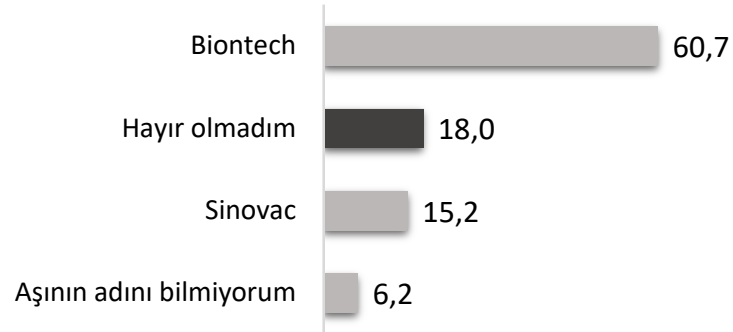

Pandemi döneminde toplam hane gelirinizde nasıl bir değişim oldu? %

Aşı Durumu

COVID19 aşısı oldunuz mu? Hangi aşıdan oldunuz? %

Neden aşı olmadınız ya da olamadınız? %

(Baz: 108)

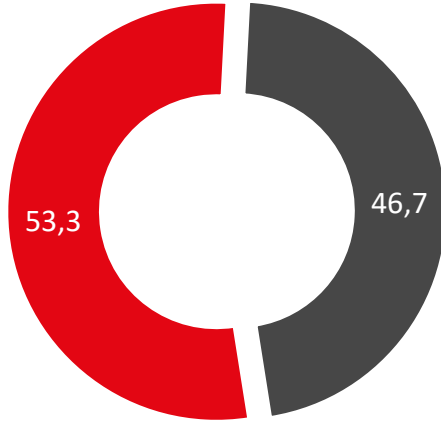

5 Çocuklar

Okula Gitme Durumu

Okul çağında ve okula giden
çocuğunuz var mı? %

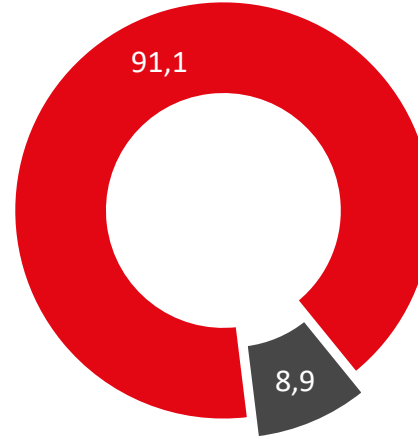
(Baz: 600)

■ Hayır ■ Evet

*Kreşe, anaokuluna giden
çocuğunuz var mıdır? %

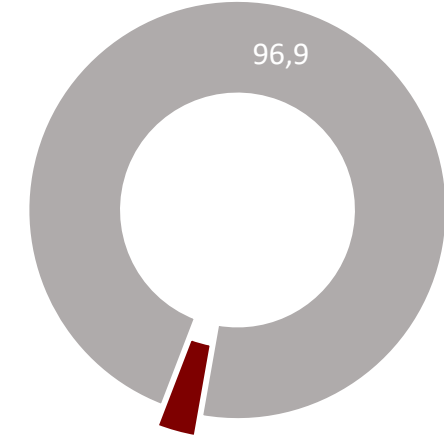
(Baz: 202)

■ Hayır ■ Evet

İmkan sunulsa çocuğunuzun kreşe veya
anaokuluna gitmesini ister miydiniz? %

(Baz: 196)

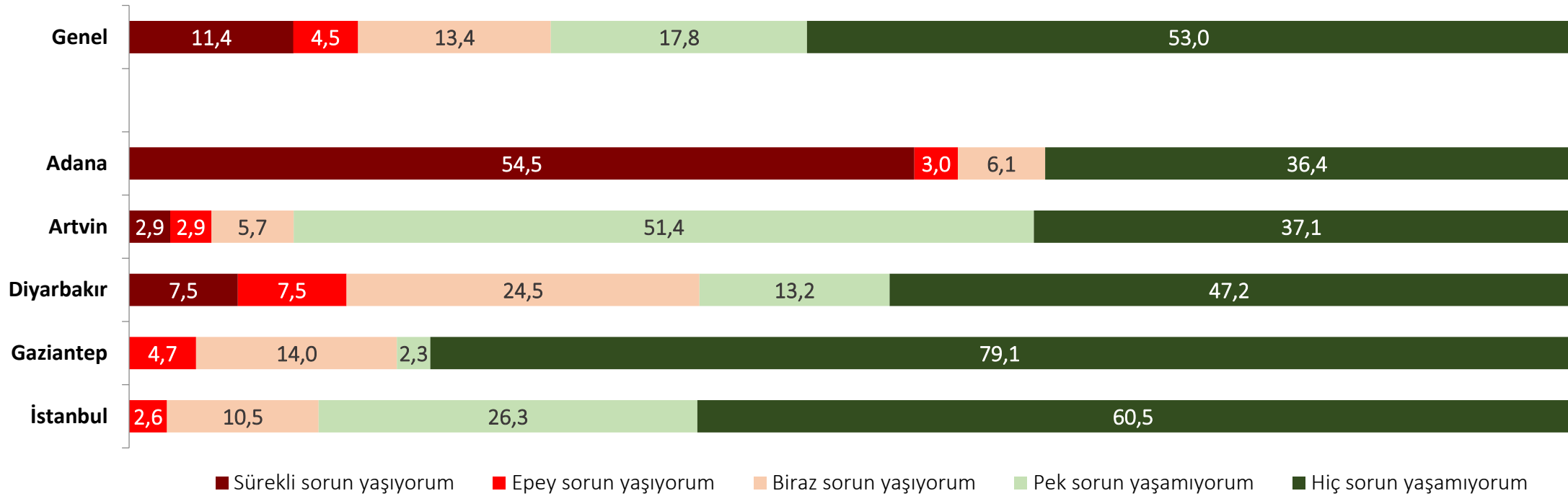

[DEĞER]

■ Hayır ■ Evet

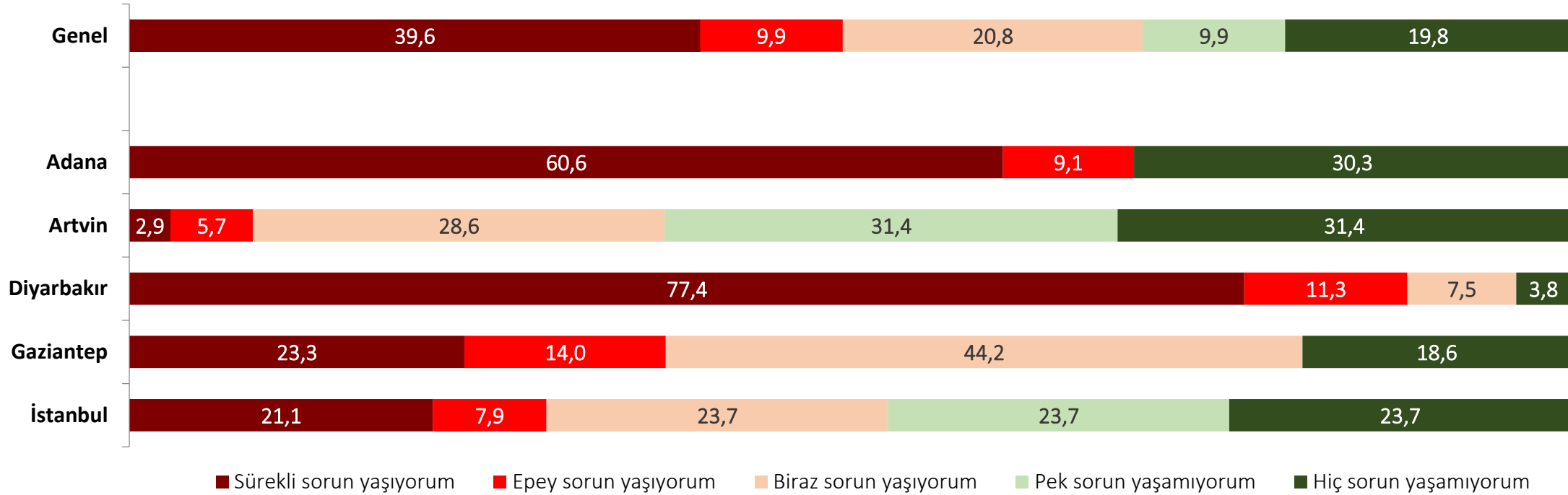
Ana Sağlık İmkanları

*0-5 yaş arası çocuğunuz/çocuklarınız için ana sağlık imkanlarından yararlanmada sorun yaşıyor musunuz? %

Beslenme

*0-5 yaş arası çocuğunuz/çocuklarınız için beslenme konusunda sorun yaşıyor musunuz? %

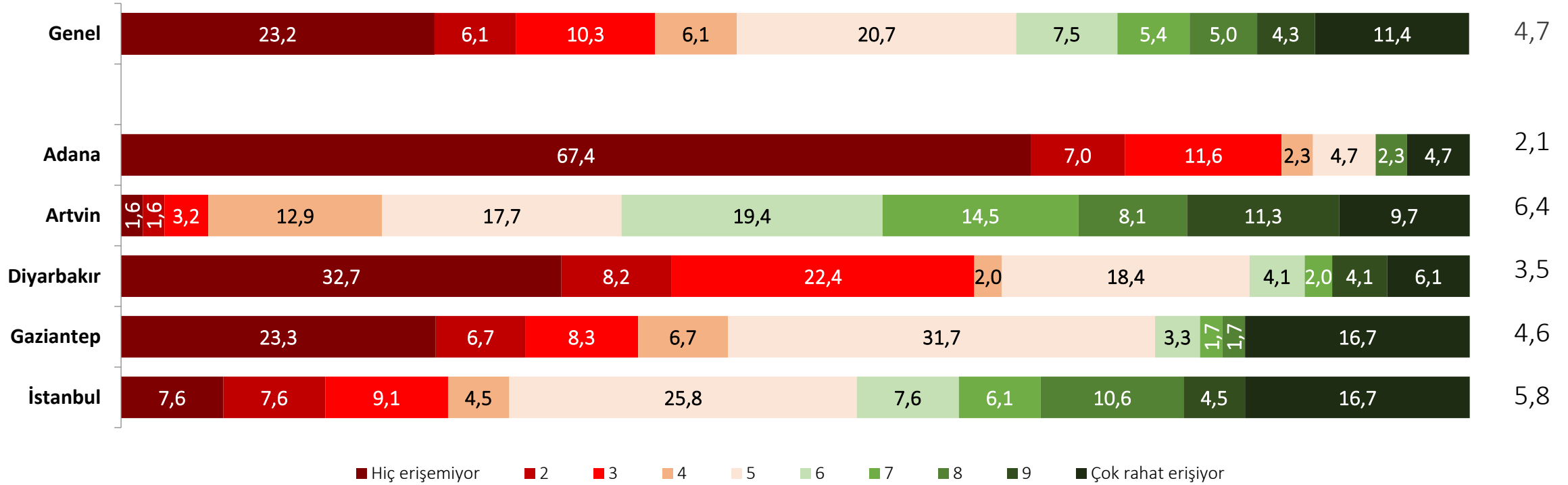

Eğitim İmkanları

*Okul çağındaki çocuğunuzun/çocuklarınızın eğitim imkanlarına ulaşımını düşündüğünüzde 1- Hiç erişemiyor , 10-Çok rahat erişiyor olacak şekilde 1 ile 10 arasında puanlar mısınız? %

(Baz: 280)

Ortalama/10

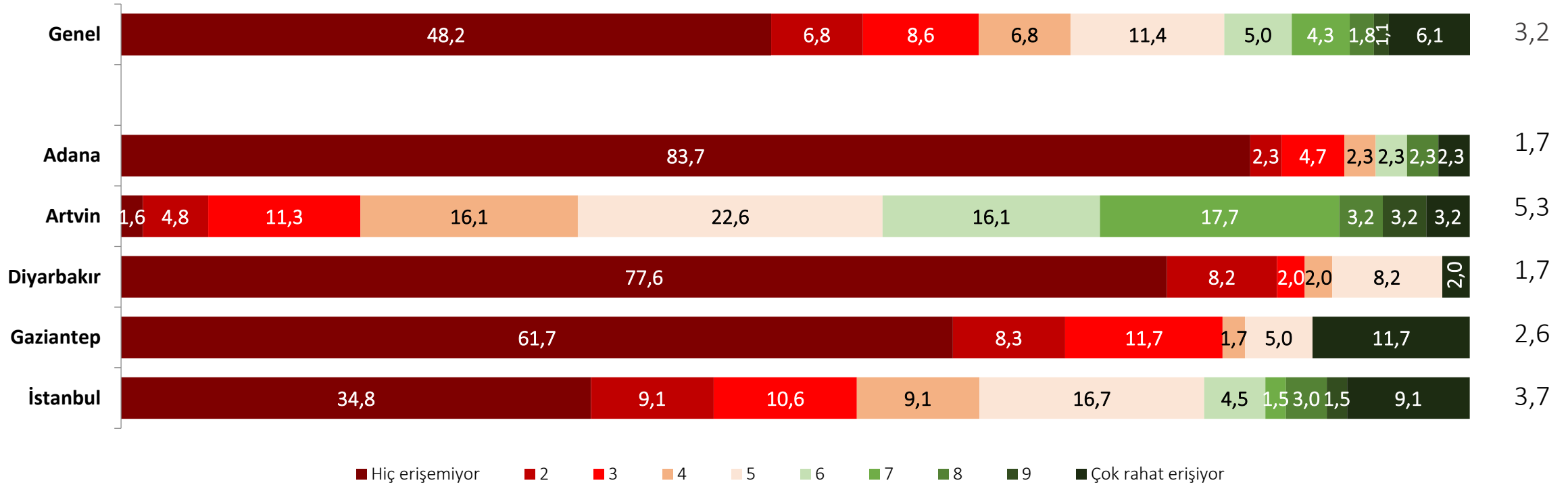
Eğitim Araçları

*Okul çağındaki çocuğunuz/çocuklarınız kitap, defter, tablet gibi eğitim araçlarını almakta sorun yaşıyor mu? 1-Hiç erişemiyor , 10-Çok rahat erişiyor olacak şekilde 1 ile 10 arasında puanlar

mısınız? %

(Baz: 280)

Ortalama/10

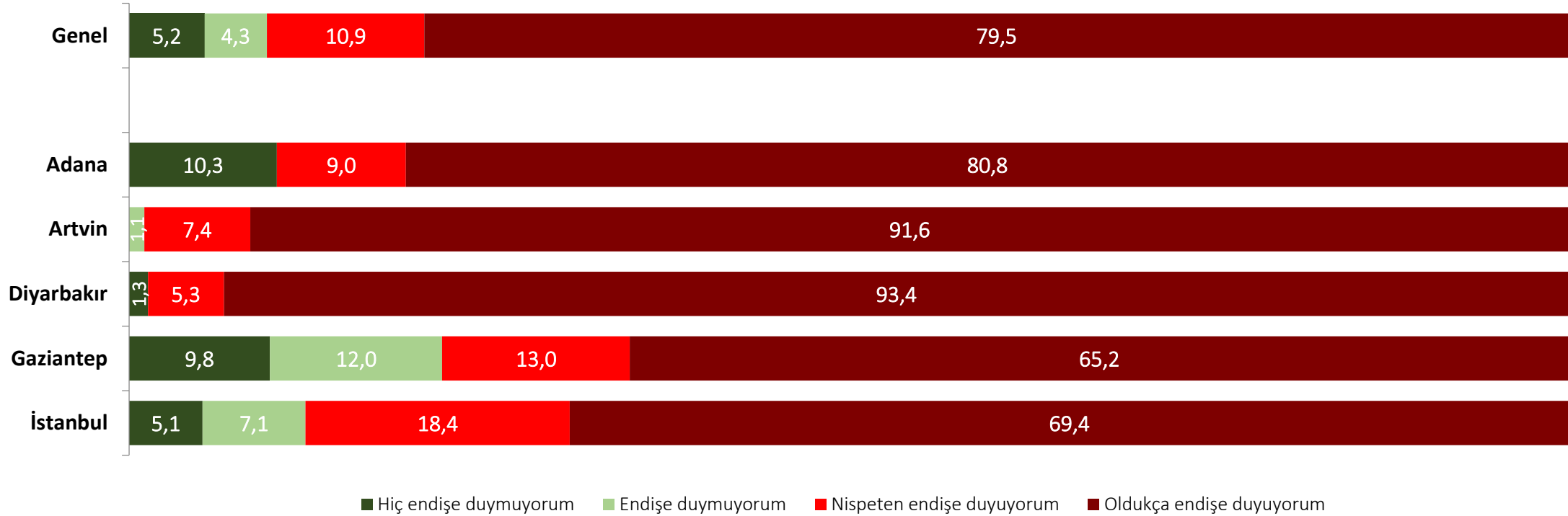

■ Hiç erişemiyor ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ 6 ■ 7 ■ 8 ■ 9 ■ Çok rahat erişiyor

Çocukların Geleceği

*Çocuğunuzun/çocuklarınızın geleceği ile alakalı ne derece endişe duyuyorsunuz? %

(Baz: 439)

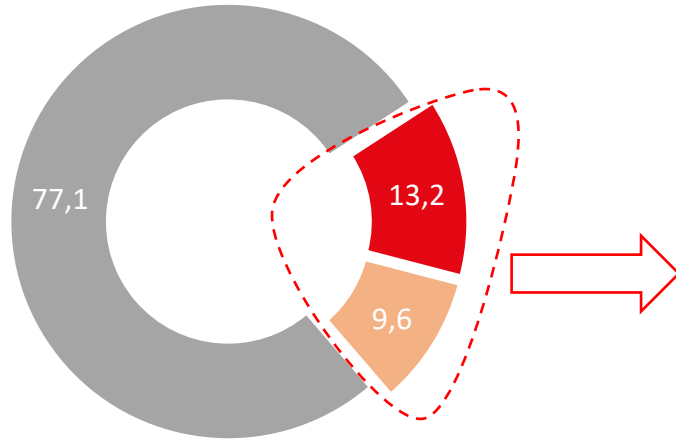

■ Hiç endişe duymuyorum ■ Endişe duymuyorum ■ Nispeten endişe duyuyorum ■ Oldukça endişe duyuyorum

Okulu Bırakma

*Çocuğunuz/Çocuklarınız okulu bıraktı mı? %

(Baz: 280)

- Evet, bırakmak zorunda kaldı
- Evet, kendi tercihi ile bıraktı
- Hayır, bırakmadı devam ediyor

Çocuğunuzun okulu bırakma sebepleri nelerdir? %

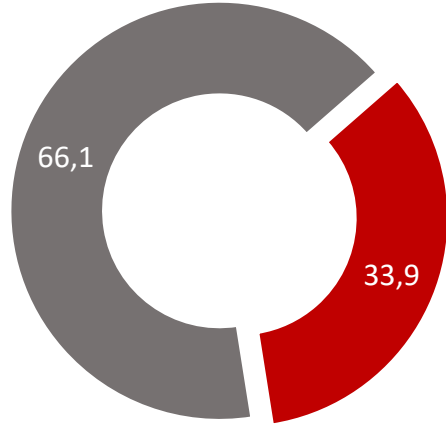
(Baz: 64)

Çocuklarda Ayrımcılık

*Çocuğunuz okulda müdür, öğretmen veya arkadaşları tarafından ayrımcılığa maruz kaldı mı? %

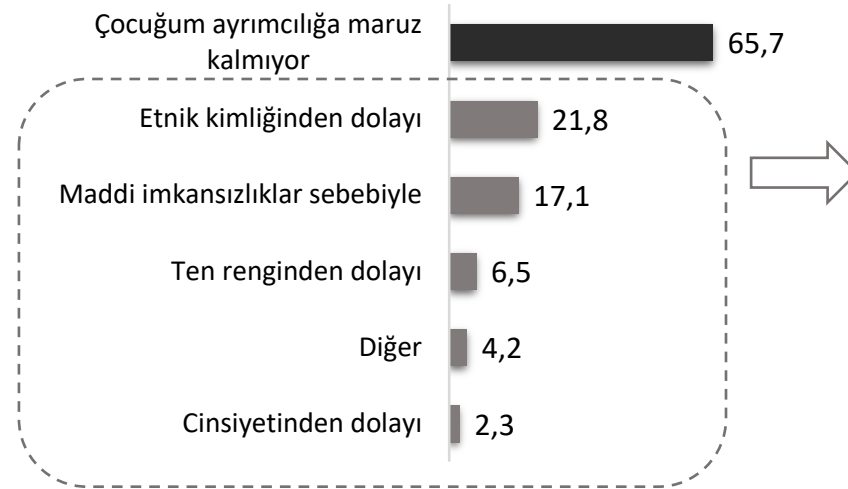
(Baz: 280)

■ Hayır ■ Evet

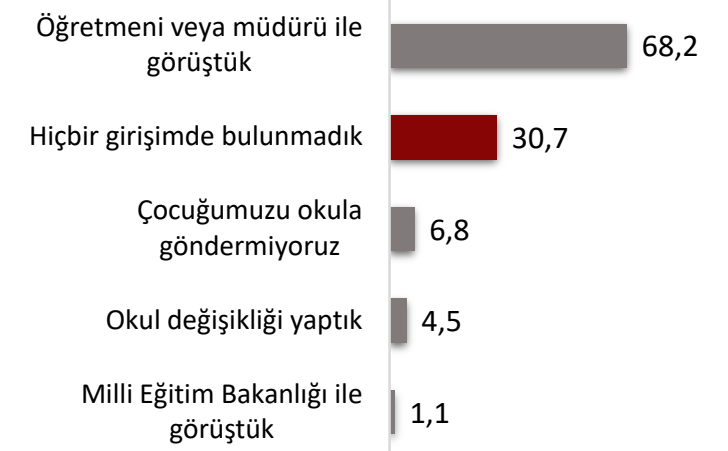
*Çocuğunuz okulda herhangi bir sebepten ayrımcılığa maruz kalıyor mu? %

(Baz: 216)

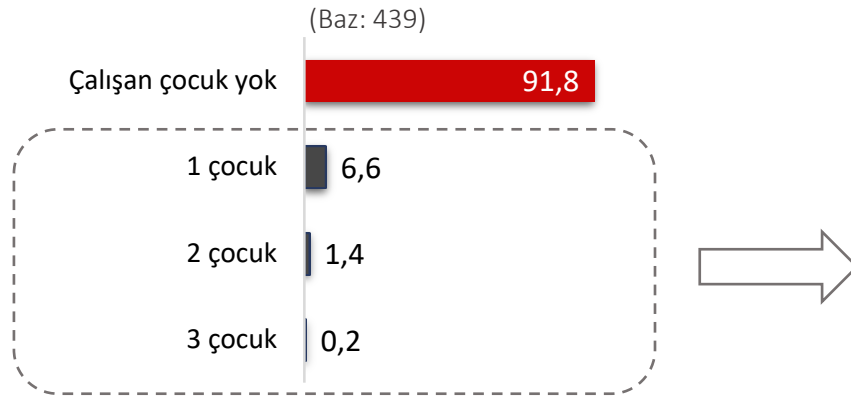
Çocuğunuzun yaşadığı ayrımcılık sorununa istinaden nasıl bir yol izlediniz? %

(Baz: 74)

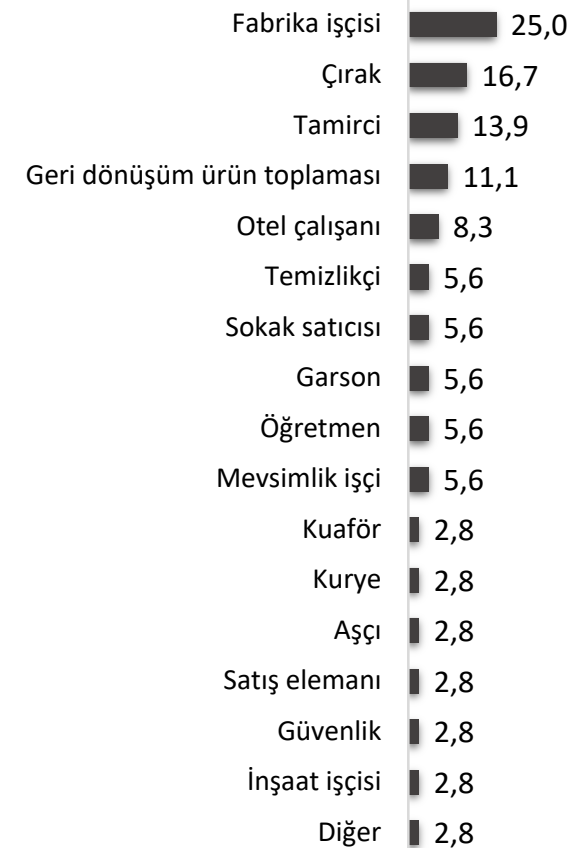
Çalışan Çocuklar

*Çocuklarınız içinde çalışan var mı?
Kaç çocuk çalışıyor? %

Çocuğunuz/Çocuklarınız ne iş yapıyor? %

(Baz: 36)

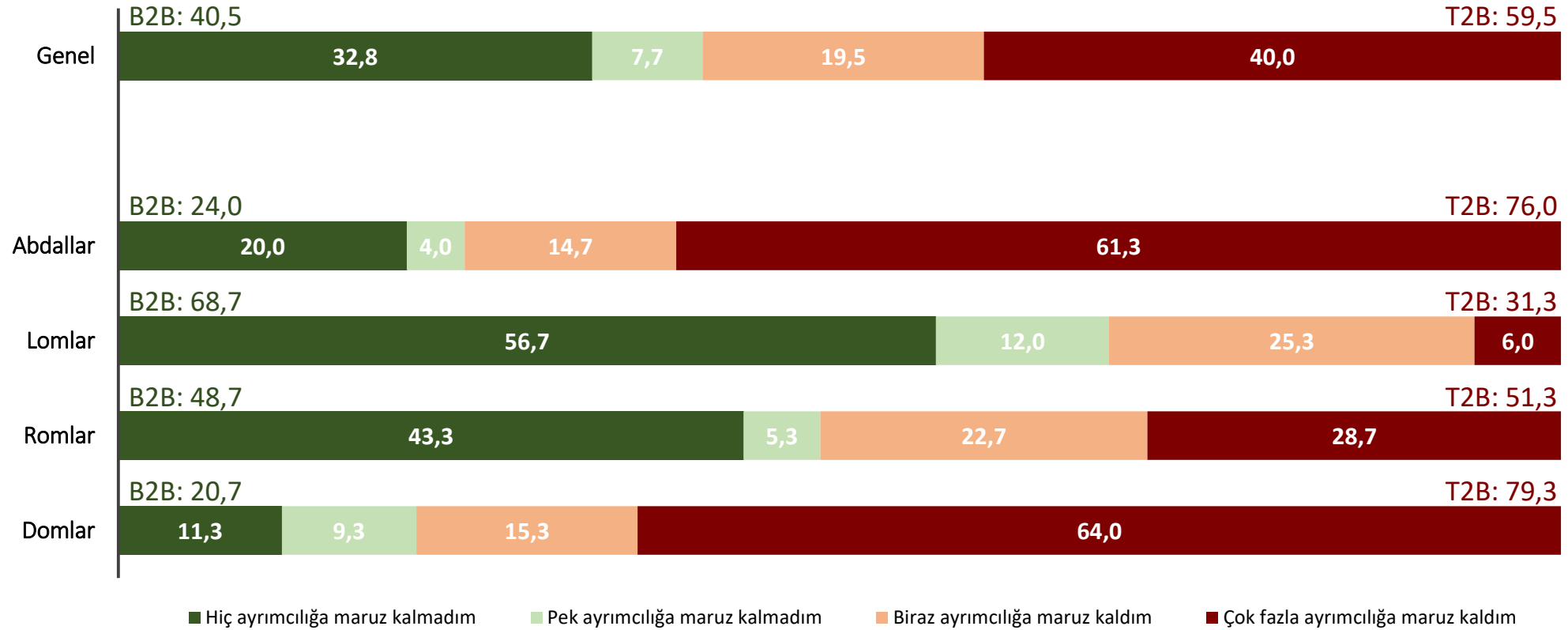

Ayrımcılık

6

Ayrımcılık

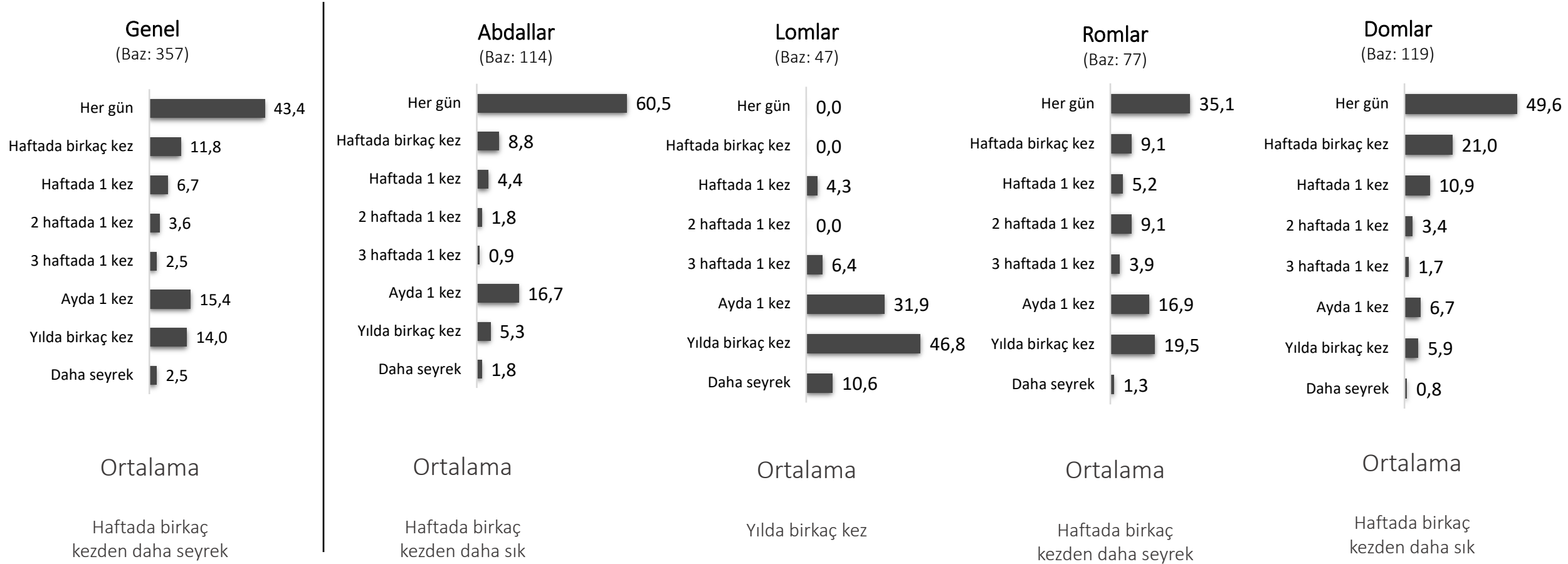
Abdal/Dom/Lom/Rom olduğunuz için ayrımcılığa maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz? %

Ayrımcılık

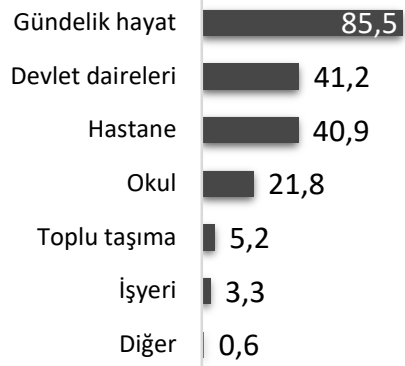
*Ne sıklıkla bu sebepten ayrımcılığa maruz kalıyorsunuz? %

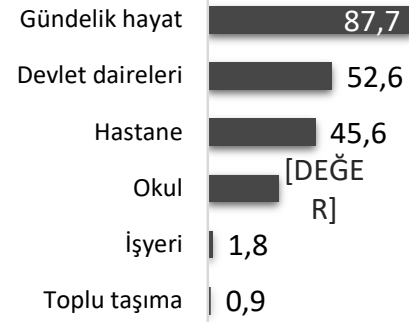
Ayrımcılık

*Nerelerde bu ayrımcılığa maruz kalıyorsunuz? %

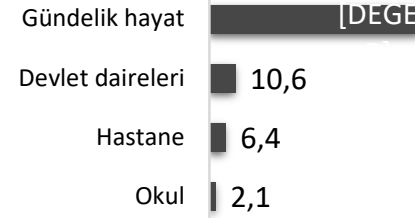
Genel
(Baz: 357)

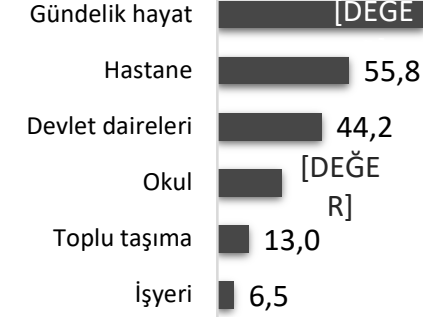
Abdallar
(Baz: 114)

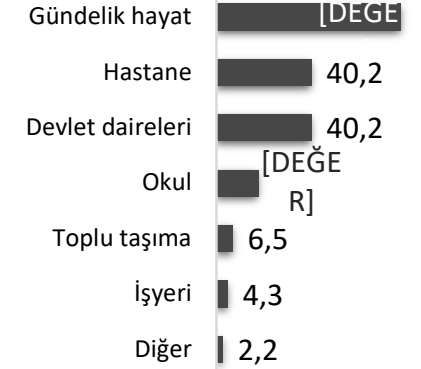
Lomlar
(Baz: 47)

Romlar
(Baz: 77)

Domlar
(Baz: 119)

Belediye Hizmetleri

7

Mahalle Sorunları/İhtiyaçları

Sizce mahallenizin en önemli sorunu nedir? %

Mahallenizin ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak, il belediyesi mahallenizde ilk olarak neyi sağlamalı? %

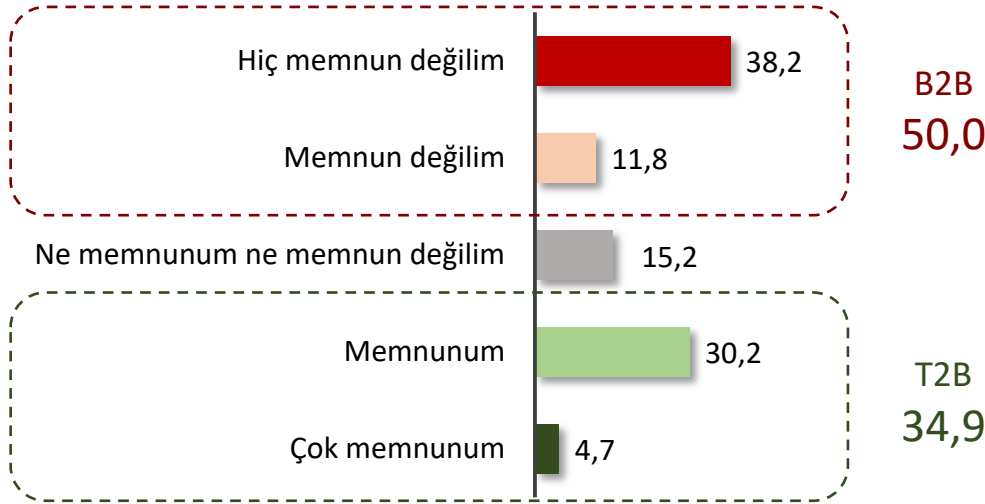

Memnuniyet

Mahallenizde size sunulan belediye hizmetlerinden genel olarak ne derece memnunsunuz? %

Memnun olmadığınız alanlar nelerdir? %

(Baz: 391)

Genel
Ortalama/5
2,4

B2B: 1 ve 2 yanıtlarının oranı
T2B: 4 ve 5 yanıtlarının oranı

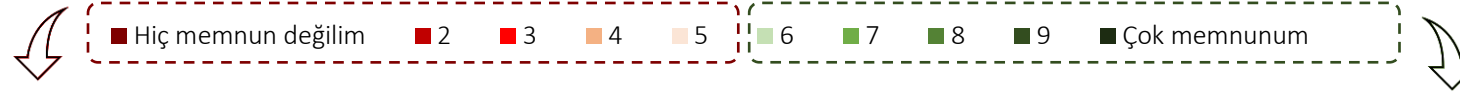

İl Belediyesinden Memnuniyet

İl belediyesi hizmetlerinden genel olarak ne derece memnunsunuz? %

B3B: 43,8

Ortalama/10
T3B: 29,1

Bulduğunuz il belediyesinin hizmetlerinden memnun
olmadığınız alanlar nelerdir? %
(Baz: 359)

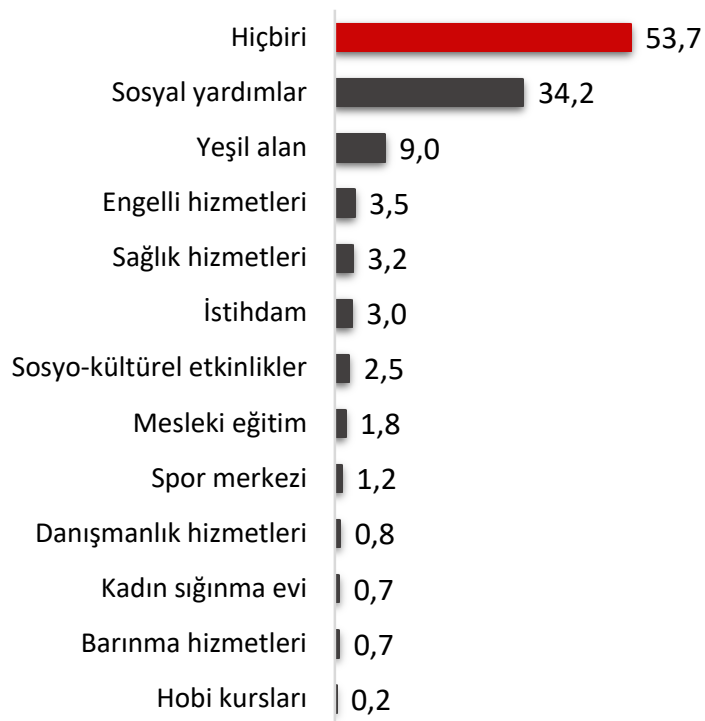
Bulduğunuz il belediyesinin hizmetlerinden memnun
olduğunuz alanlar nelerdir? %
(Baz: 241)

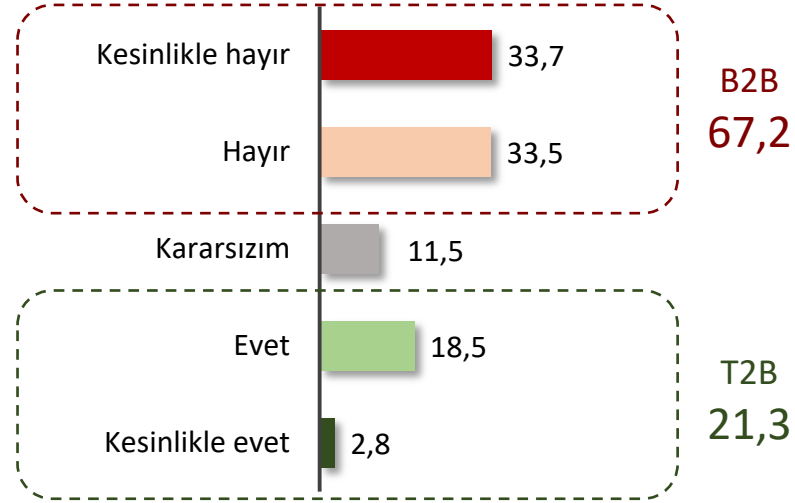
B3B: 1,2 ve 3 yanıtlarının oranı
T3B: 8,9 ve 10 yanıtlarının oranı

İl Belediyesi Hizmet ve Yardımları

Sayacağım il belediyesi hizmetlerinden hangisi veya hangilerinden daha önce faydalandınız? %

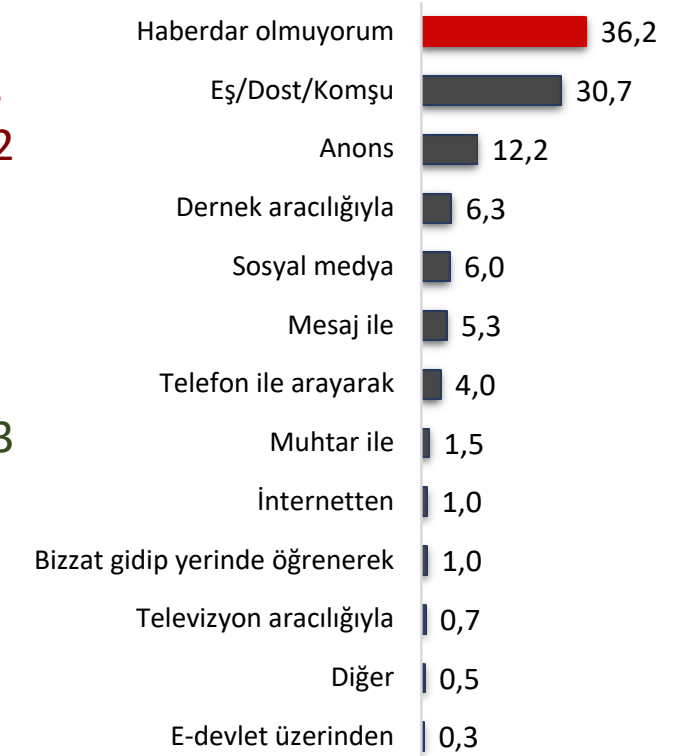
İl belediyesinin hizmetlerinden eşit olarak faydalanabildiğinizi düşünüyor musunuz? %

Genel
Ortalama/5
2,2

B2B: 1 ve 2 yanıtlarının oranı
T2B: 4 ve 5 yanıtlarının oranı

İl belediyesinin hizmetlerinden ve yardımlardan nasıl haberdar oluyorsunuz? %

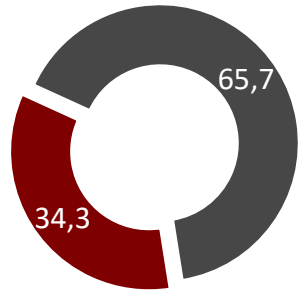

Belediye Başkanı Bilinirliği

İlinizin Belediye Başkanı'nın kim olduğunu biliyor musunuz? %

Adana

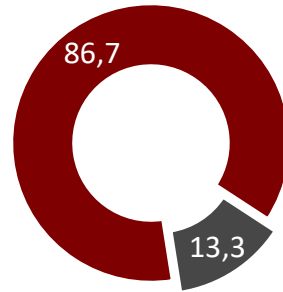
(Baz: 108)

■ Bilmiyorum ■ Biliyorum

Artvin

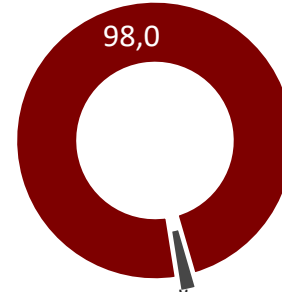
(Baz: 150)

■ Bilmiyorum ■ Biliyorum

Diyarbakır

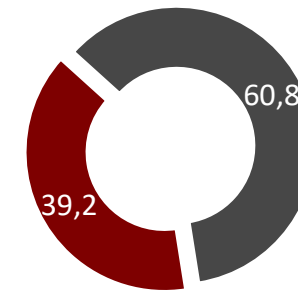
(Baz: 100)

■ Bilmiyorum ■ Biliyorum

Gaziantep

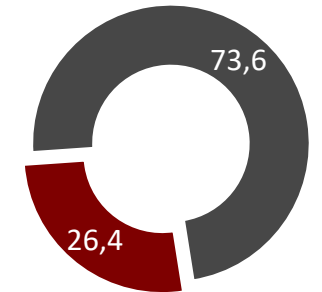
(Baz: 102)

■ Bilmiyorum ■ Biliyorum

İstanbul

(Baz: 140)

■ Bilmiyorum ■ Biliyorum

Zeydan Karalar

%65,7

Demirhan Elçin

%13,3

Münir Karaoğlu

%2,0

Fatma Şahin

%60,8

Ekrem İmamoğlu

%70,7

Doğru bilme
oranı

8

Beklentiler

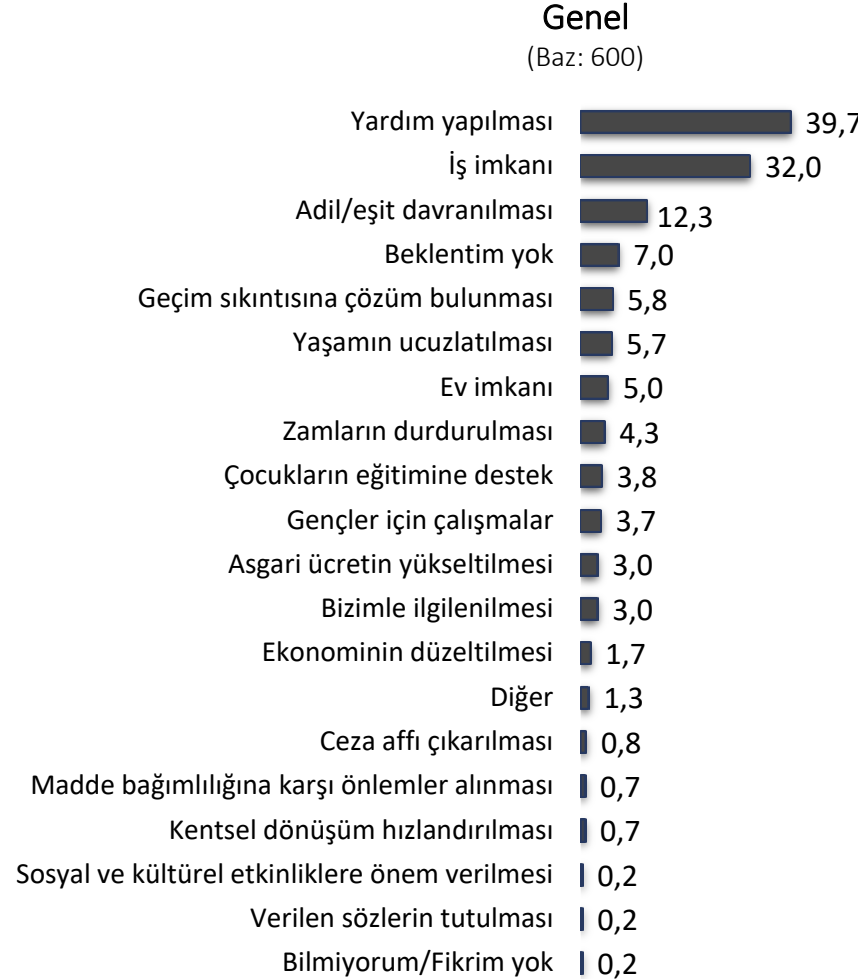
İl Belediyesinden Beklentiler

İl belediyesinin Abdal/Lom/Rom/Dom vatandaşlara daha iyi hizmet verebilmesi için beklentileriniz nelerdir? %

Beklentiler

Siyasilerden/devletten beklentileriniz nelerdir? %

Bu araştırma Friedrich Ebert Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin katkılarıyla yapılmıştır.